

Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ve Ankara Milletvekili Reha Denemeç'in; Serbest Bölgeler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/541)

Not: Teklif, Başkanlıkça; tali olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 7. maddesinde yapılan değişiklik hakkındaki kanun teklifimiz gerekçesiyle birlikte sunulmuştur. 04 Aralık 2009

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Mustafa Elitaş
Kayseri

Reha Denemeç
Ankara

GEREKÇE

Bilindiği üzere, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun (Kanun) 12.11.2008 tarih ve 5810 sayılı Kanunla değişik "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1'inci maddesi "Bu Kanun; ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek amacıyla serbest bölgelerin kurulması, yer ve sınırlarıyla faaliyet konularının belirlenmesi, yönetimi, işletilmesi, bölgelerdeki yapı ve tesislerin teşkili ile ilgili hususları kapsar." hükmünü amirdir. Bahse konu hükümlerle, serbest bölgelerin ihracata dönük yatırım ve üretimi teşvik etmek amaçlı yerler olduğu ifade edilmekte, bunun yanı sıra bu bölgelerdeki işletmeleri ihracata yönlendirmenin önemi üzerinde durulmaktadır.

Öte yandan, Kanun'un "Serbest Bölgelerin Gelir ve Harcamaları" başlıklı 7'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendindeki düzenleme çerçevesinde, yurt dışından serbest bölgelere getirilen ve serbest bölgelerden Türkiye'ye çıkarılan mallar üzerinden binde 5 oranında özel hesap ücreti ödenmektedir. Ancak, tüm dünyayı etkileyen küresel finansal krizin de etkisiyle gerek yerli gerek doğrudan yabancı sermaye hareketlerinde bir azalma gözlemlenmekte ve bu süreçte yatırımları artırabilmek için firmalara cazip bir ortam hazırlama ihtiyacı her zamankinden daha fazla ortaya çıkmaktadır.

Bu itibarla, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin küresel ortamda rekabetçi konumlarını sürdürebilmeleri ve güçlendirebilmeleri, büyümelerini verimlilik artışlarına dayandırmalarına ve yeni mukayeseli üstünlük alanları yaratabilmelerine bağlıdır. Bu çerçevede, binde 5 ücret konusundaki maliyet hesabıyla ilgili olarak yapılan çalışmalarda yurt dışından serbest bölgeye mal girişi ile burarlardan Türkiye'ye mal çıkışının eşit oranda ücrete tabi tutulmasının bölgelerdeki ticari hareketliliği olumsuz yönde etkilediği, zira bölgelere yurt dışından binde 5 ücret ödenerek gelen malların üretimde kullanılarak bölgeden üçüncü ülkelere satışının yapılması halinde ihracat odaklı çalışan üretici firmaların maliyetlerinin artmasına sebep olduğu görülmüştür.

Bu bağlamda; 3218 sayılı Kanunun amaç maddesine uygun bir yatırım ortamı hazırlanmasını teminen anılan Kanunun " Serbest Bölgelerin Gelir ve Harcamaları" başlıklı 7'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde, halihazırda binde 10 olan toplam özel hesap yükünde herhangi bir artış yapılmaksızın, serbest bölgeden yurt dışına yapılan ihracatın artırılması amacıyla değişiklik yapılması zorunluluğu hasil olmuştur. Bu çerçevede, yurt dışından serbest bölgeye getirilen mallar üzerinden alınan binde 5'lik ücretin binde 1'e indirilmesi, serbest bölgeden Türkiye'ye mal girişlerinin ise binde 9 oranında ücrete tabi tutulması şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu madde ile yurt dışından getirilen malların CIF değeri üzerinden peşin olmak üzere alınan binde 5'lik ücret binde 1'e indirilmekte; öte yandan bölgelerden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden peşin olmak üzere alınan binde 5'lik ücret ise binde 9'a yükseltilmektedir.

Kanunun bu maddesinde yapılan değişikliğin temelinde, Serbest Bölgelerin ihracata dönük yatırım ve üretimi teşvik etmek amaçlı yerler olması ile bu bölgelerdeki işletmelerin ihracata yönlendirilmesi bulunmaktadır.

Madde 2- Bu madde, yürürlük maddesi olup Kanun değişikliğinin yayımından üç ay sonra yürürlüğe girmesi ile bu tarihten önce kullanıcılar tarafından bölgelere getirilmiş olan malların sağlanan geçiş sürecinde bölge dışına çıkartılması ve kullanıcıların faaliyetlerini buna göre planlaması amaçlanmıştır.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

10/12/2009

Esas No.: 2/541

Karar No.: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 4/12/2009 tarihinde sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Mustafa ELİTAŞ ve Ankara Milletvekili Reha DENEMEÇ'in (2/541) esas numaralı "Serbest Bölgeler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 8/12/2009 tarihinde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Cevdet YILMAZ ile Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Gümrük Müsteşarlığı ve Gelir İdaresi Başkanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı 20 nci birleşiminde incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 6/6/1985 tarih ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununda serbest bölgelerin ihracata dönük yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek amaçlı yerler olduğu vurgulanmaktadır.

Diğer taraftan, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun "Serbest Bölgelerin Gelir ve Harcamaları" başlıklı 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendindeki hüküm ile, yurt dışından serbest bölgelere getirilen malların CIF (Cost, Insurance&Freight-mal bedeli, sigorta ve navlun), serbest bölgelerden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB (Free on Board-gemi bordasında teslim) değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 5 oranında özel hesap ücreti ödenmektedir. Ancak, ödenen bu özel hesap ücreti neticesinde özellikle küresel finansal krizin de etkisiyle doğrudan yabancı sermaye girişlerinde bir azalmanın olduğu gözlenmekte, krizin tesirini azaltmak amacıyla yatırımların artırılmasına yönelik olarak firmalara cazip bir yatırım ortamının oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede, binde 5 ücret konusundaki maliyet hesabıyla ilgili olarak yapılan çalışmalarda yurt dışından serbest bölgelere mal girişi ile bu bölgelerden Türkiye'ye mal çıkışının eşit oranda ücrete tabi tutulmasının bölgelerdeki ticari hareketliliği olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca, binde 5 ücret ödenerek serbest bölgelere yurt dışından gelen malların üretimde kullanılarak serbest bölgeden üçüncü ülkelere satışının yapılması, ihracat odaklı çalışan üretici firmaların maliyetlerinin artmasına neden olmaktadır.

Kanun Teklifi ile; 6/6/1985 tarih ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun amaç maddesine uygun bir yatırım ortamı hazırlanmasını teminen anılan Kanunun "Serbest Bölgelerin Gelir ve Harcamaları" başlıklı 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde halihazırda toplam binde 10 olan özel hesap yükünde herhangi bir artış yapılmaksızın, yurt dışından serbest bölgeye getirilen mallar üzerinden alınan binde 5'lik ücretin binde 1'e indirilmesi, serbest bölgeden Türkiye'ye mal girişlerinin ise binde 9 oranında ücrete tabi tutulması şeklinde bir düzenleme yapılması öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Kanun Teklifinin geneli üzerine yapılan görüşmelerde;

- Serbest Bölgelerin ithal malların depolandığı yerler olarak kullanılmaması gerektiği, serbest bölgelerin kurulmasındaki temel amacın, ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek olduğu,

- Yurt dışından serbest bölgelere getirilen malların CIF değeri üzerinden peşin olarak alınması öngörülen binde 5'lik ücretin binde 1'e indirilmesinin yatırımcılar açısından serbest bölgeleri avantajlı hale getireceği, ancak serbest bölgelerden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden peşin olarak alınması öngörülen binde 5'lik ücretin binde 9'a çıkarılmasının iç piyasada haksız rekabete neden olabileceği,

- Serbest Bölgelerin, ihracatın teşvik edilmesi ve artırılması çerçevesinde ülke ekonomisi için son derece önemli bir işleve sahip olduğu, bu nedenle konu ile ilgili geniş kapsamlı yeni teşvik düzenlemelerinin yapılması gerektiği,

- Kanun teklifinin yürürlük maddesinde, Kanunun yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girmesinin öngörüldüğü, ancak yurt dışından serbest bölgeye getirilecek mallar için yürürlüğün, Kanunun yayımı tarihinden itibaren olmasının, serbest bölgeden Türkiye'ye çıkarılacak malların yürürlüğünün ise Kanunun yayımı tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girmesinin daha uygun olacağı,

- Serbest bölgelerin tamamının aynı alanda faaliyette bulunmadığı, Kanun teklifi ile yapılması öngörülen değişikliklerle birlikte hangi serbest bölgelerde, hangi sektörlerin ne şekilde etkileneceğinin belirlenmesinin gerektiği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakip Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Serbest bölgelerin ihracat odaklı üretim yapması gerektiği, bu bölgelerde faaliyet gösteren ihracatçı firmaların desteklenerek üretim ve istihdamın artırılmasının temel amacı oluşturduğu, yapılması öngörülen düzenlemenin ise bu amacı sağlamaya yönelik olduğu,

- Serbest bölgelerden Türkiye'ye çıkarılacak malların FOB değerleri üzerinden peşin olarak alınması öngörülen binde 9'luk ücretin, toplamda yüklenilen maliyetin değişmeyerek binde 10 olarak kalacağı, dolayısıyla toplam maliyet unsurları değişmediği için yurt içi sanayici açısından haksız rekabete neden olmayacağı,

- Serbest bölgeye getirilmiş olan üretim sürecindeki malların geçiş döneminde bölge dışında çıkarılmasının ve serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmaların yeni düzenlemeye adaptasyonunun sağlanması amacıyla Kanun teklifinin yürürlük maddesinde 3 aylık bir sürenin öngörüldüğü, ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda geneli üzerine yapılan görüşmelerin ardından, Kanun Teklifi ile gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddeler üzerindeki görüşmelere geçilmesine karar verilmiştir.

Kanun Teklifinin;

- Çerçeve 1 inci maddesi; hem yurt dışından bölgeye getirilen malların CIF değeri üzerinden binde 1 oranında peşin olarak ücret ödeneceği hem de bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden binde 9 oranında peşin olarak ücret ödeneceği hususuna açıklık getirilmesi, ayrıca kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda 3218 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi ve madde çerçevesinin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 2 nci maddesinde yer alan "tarihinden 3 (üç) ay" ibaresinin "tarihinden üç ay" olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Yürütmeye ilişkin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>M. Mustafa Açıkalın</i> Sivas	Sözcü <i>Hasan Fehmi Kinay</i> Kütahya (Bu Raporun Sözcüsü)	Katip <i>Süreyya Sadi Bilgiç</i> Isparta
Üye <i>Necdet Ünüvar</i> Adana	Üye <i>Halil Aydoğan</i> Afyonkarahisar	Üye <i>Sadık Badak</i> Antalya
Üye <i>Osman Kaptan</i> Antalya (Karşı oy yazım ektedir)	Üye <i>Mehmet Günal</i> Antalya (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>İsmail Özgün</i> Balıkesir
Üye <i>Zeki Ergezen</i> Bitlis	Üye <i>Sedat Kızılıklı</i> Bursa	Üye <i>Cahit Bağcı</i> Çorum
Üye <i>Mehmet Yüksel</i> Denizli	Üye <i>Emin Haluk Ayhan</i> Denizli (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Necdet Budak</i> Edirne
Üye <i>Alaattin Büyükkaya</i> İstanbul	Üye <i>Tuğrul Yemişçi</i> İzmir	Üye <i>Bülent Baratalı</i> İzmir (Ayrışık oy yazım ektedir)
Üye <i>Harun Öztürk</i> İzmir (Karşı oy yazısı ektedir)	Üye <i>Muzaffer Baştopçu</i> Kocaeli	Üye <i>Eyüp Ayar</i> Kocaeli
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye Ferit Mevlüt Aslanoğlu Malatya (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Erkan Akçay</i> Manisa (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin	Üye <i>Ali Er</i> Mersin	Üye <i>Gürol Ergin</i> Muğla (Ayrışık oy yazısı ektedir)
Üye <i>Münir Kutluata</i> Sakarya (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Kadir Tinguoğlu</i> Sinop	Üye <i>Osman Demir</i> Tokat (Bu Raporun Sözcüsü)
Üye <i>M. Akif Hamzaçebi</i> Trabzon (Ayrışık oy yazısı ektedir)	Üye <i>Kerem Altun</i> Van	

AYRIŞIK OY

06.06.1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa göre yurtdışından serbest bölgelere getirilen malların CIF, bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden binde 5 oranında ücret ödenmektedir. Teklif yurtdışından bölgelere getirilen malların değeri üzerinden alınan binde 5'lik ücretin binde 1'e indirilmesini, bölgelerden Türkiye'ye çıkarılan malların değeri üzerinden alınan binde 5'lik ücretin de binde 9'a yükseltilmesini öngörmektedir. Türkiye'deki ithalatçı açısından toplam yük değişmemektedir.

Ancak Teklif bu şekliyle yasalaştığı takdirde toplam ihracatın ağırlıkta olduğu serbest bölgelerde işletici şirketlerin gelir kayıpları oluşacaktır. Gelir kayıplarına ilişkin olarak yapılması gereken idari düzenlemelerin yasal altyapısının teklifte oluşturulması gerekirken bu yapılmamıştır.

M. Akif Hamzaçebi
Trabzon

Bülent Baratalı
İzmir
Osman Kaptan
Antalya

Gürol Ergin
Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

Kanun Teklifi ile 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun, 11.4.2007 tarih ve 5623 sayılı Kanun'un 1'inci Maddesi ile değişik, 7'nci Maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde değişiklik yapılarak "yurtdışından bölgeye getirilen malların CIF değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 1; bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 9 oranında kesinti yapılması" uygulaması getiriliyor. Ayrıca Teklif'in 2. Maddesi ile bu uygulamanın Kanun'un yürürlük tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

Hükümet 2010 yılı Programı'nda "Sanayinin; kredi maliyetlerinin yüksekliği, kayıt dışı ekonomi ve düşük fiyatlı imalattan kaynaklanan haksız rekabet, bürokrasinin fazlalığı, kamunun sağladığı bazı girdilerin fiyatlarının uluslararası fiyatlara göre yüksekliği, vergi oranlarındaki yükseklik gibi temel sorunları devam etmektedir. Ayrıca, teknoloji üretiminde yetersizlik, modern teknoloji kullanımının hızlı yaygınlaştırılmaması, nitelikli işgücü eksikliği, yüksek katma değerli ürünlerde sınırlı üretim kabiliyeti, tesislerin üretim ve yönetim yapılarında modernizasyon ihtiyacı, sanayinin kapasitesi ve potansiyeli konusunda yatırımcıların bilgiye erişimindeki zorluklar gibi genellikle yapısal nitelikteki sorunların çözülmesi gerekmektedir." demektedir. Hükümetin bu ifadeleri ülkede reel ekonomi açısından acil tedbirlerin alınması gerektiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Türkiye'nin 2008 yılı dış ticaret hacmi 334 milyar ABD dolarıdır. Aynı dönemde serbest bölgelerdeki toplam dış ticaret hacmi 24,6 milyar ABD dolarıdır. Krizin yarattığı makro ekonomik problemler ve 334 milyar ABD doları dış ticaret hacmi için tedbir almayan hükümet aniden serbest bölgelerdeki 24 milyar ABD dolarlık dış ticaret hacmi için tedbir almaya karar vermiştir. Kanun Teklifi 4.12.2009 tarihinde Komisyona gelmiştir. Aynı tarihte gündeme alınmıştır. Üyelere toplantı daveti saat 18:00'den sonra yapılmıştır.

Kanun Teklifi'nde dikkati çeken bir husus, Komisyonda ifade edildiği üzere; "Tasarı" kelimesinin silinip, "Teklif" kelimesinin yazılmış olması konuya verilen önem ve ciddiyeti göstermesidir. Ayrıca, ileriye yönelik olarak tasarının hangi acil ihtiyaçtan doğduğu, hangi serbest bölgeleri etkileyeceği, hangi firmaları etkileyeceği, binde 4'lük marjın hangi sektörlerle rekabet imkanı sağladığı, bölge şirketlerinin kayıp ve kazançlarının ne olacağını hesaplanmadığı bir ortamda böyle bir teklifin getirilmesi son derece manidardır.

Teklif sahiplerine şayet varsa böyle bir talebin hangi sektör ve firmalardan geldiğinin muhalefete paylaşılması halinde muhalefetin daha fazla katkı sağlayabileceğinin ifade edilmesine rağmen, bu bilgilerin olup olmadığı ve muhalefete paylaşılıp paylaşılmayacağı hususunda bir bilgi edinilememiştir. Teklif gerekçesi de tatmin edici olmaktan uzaktır.

Tasarının 1. Maddesinin gerekçesinde "Kanunun bu maddesinde yapılan değişikliğin temelinde, Serbest Bölgelerin ihracata dönük yatırım ve üretimi teşvik etmek amaçlı yerler olması ile bu bölgelerdeki işletmelerin ihracata yönlendirilmesi bulunmaktadır." denilmekle birlikte, bu Teklifin kanunlaşması halinde nasıl bir etki yapacağı konusunda bilgi sahibi olmaktan mümkün olmamıştır.

Yukarıda ifade edilen hususlar dikkate alındığında krizin makro-ekonomik göstergeleri harap ettiği bir ortamda, amacı ve etkisi konusunda sonuçlarının tahmin edilememesi nedeniyle Teklife muhalefet ediyoruz.

Münir Kutluata

Emin Haluk Aylan

Mehmet Günel

Sakarya

Denizli

Antalya

Mustafa Kalaycı

Erkan Akçay

Konya

Manisa

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 446)

KARŞIOY YAZISI

Hükümet son dönemlerde kritik bazı düzenlemeler için kanun tasarısı hazırlayıp TBMM'ne sevk etmek yerine partili milletvekillerine ve grup başkan vekillerine kanun teklifi verme yolunu tercih etmektedir. Elbette milletvekillerinin kanun teklifi vermeleri engellenemez. Ancak iktidarın bu yönetime, kanun tekliflerinde yer alan kritik konuların bürokratik aşamada, kamuoyunda ve Bakanlar Kurulunda tartışılmaması için başvurduğu düşünülmektedir.

Yürütme karşısında yasama organının bir parçası olan komisyonumuzun, gündemine hiçbir şekilde hâkim olmamasını ve gündemin belirlenmesini tümüyle yürütmeye bırakmasını yasama organının saygınlığına sahip çıkmamak olarak değerlendiriyorum.

Kanun teklifi ile 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi değiştirilerek, serbest bölgeye yurt dışından getirilen malların CIF değeri üzerinden binde 5 oranında ödenen ücret binde 1'e, serbest bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden binde 5 oranında ödenen ücret ise binde 9'a çıkarılmaktadır.

Düzenleme ile gelir kaybına yol açılmayacağı ve serbest bölgeden yurtiçine satış yerine ihracatın özendirileceği ifade edilmektedir.

Serbest bölgelerden yapılan ticaret hacmine ilişkin olarak kanun teklifini veren sayın Elitaş'ın Komisyona sunduğu tablodaki verilerden yararlanarak aşağıdaki tablo yapılmıştır.

		Milyon Dolar						
SERBEST BÖLGEYE GİRİŞ					SERBEST BÖLGEDEN ÇIKIŞ			
YURT İÇİNDEN	YURT DIŞINDAN (İTHALAT)	TOPLAM	İthalat/Toplam	YURT İÇİNE	YURT DIŞINA (İHRACAT)	TOPLAM	İhracat/Toplam	
2002	1,528	3,589	5,117	70.1	3,729	2,257	5,986	37.7
2003	2,119	5,638	7,757	72.7	5,406	3,445	8,851	38.9
2004	2,882	7,520	10,402	72.3	7,465	4,243	11,708	36.2
2005	3,160	7,704	10,864	70.9	7,888	4,610	12,498	36.9
2006	3,071	7,951	11,022	72.1	7,939	4,863	12,802	38.0
2007	3,045	8,300	11,345	73.2	7,917	5,311	13,228	40.1
2008	3,195	8,248	11,443	72.1	7,262	5,874	13,136	44.7
Eki-09	1,727	4,368	6,095	71.7	4,149	4,005	8,154	49.1

Tablonun incelenmesinden, serbest bölgeye yurt içinden ve yurt dışından girişlerde 2002 yılından Ekim 2009'a kadar önemli bir değişiklik olmadığı görülmektedir. İthalatın serbest bölgeye yapılan toplam girişler içindeki payı % 70-73'ler düzeyinde bir seyir izlemiştir. Serbest bölgeden çıkışlarda ise yurt içine satışların oranı ile yurt dışına satışların oranı Ekim 2009'a gelindiğinde eşitlenmiş görünmektedir.

Teklifle çıkışlardaki bu yapının ihracat lehine değiştirilmesi istenmektedir. Öncelikle bu yapının değiştirilebilmesi için yurt içine satışlarda ödenen ücretin binde 5'den binde 9'a çıkarılmasının tek başına yeterli olmayacağı düşünülmektedir. Bu artışla birlikte serbest bölgeden yurt içine satılan mallara karşı iç talebin esnekliğinin de bilinmesi gerekir. Eğer iç tüketiciler bu mallara olan taleplerinden bu artışa rağmen vazgeçemiyorlarsa, düzenlemeden gerekçesinde belirtildiği gibi ihracat yönünde bir artış olması beklenemez. Düzenleme yapılmadan önce iç talebin esnekliği konusunda bir araştırmanın yapılmamış olduğu görülmüştür.

Düzenleme, serbest bölgeye yapılan ithalatı ucuzlatmaktadır. Değişiklik, serbest bölgeye yapılacak ithalat üzerinde döviz kurlarında düşüş ve TL'nin değerlendirilmesi ile eş etkide bulunacaktır. Yapılan bu değişikliğe, malını bize satmak isteyenlerin bir itirazı olmayacağı açıktır. Çünkü ithalatta vergi benzeri bir yükümlülük olan binde 5 oranı binde 1'e düşürülmektedir.

İthalatta azaltılan ücret aynı oranda yurtiçine satışlara eklendiği için serbest bölgelerin gelirlerinde bir azalma olmayacağı söylenmektedir. Ancak bunun söylendiği gibi sonuç verebilmesi, serbest bölgede yapılan imalatın yurtiçi piyasaya satış oranında bu düzenlemeden sonra eskiye göre bir değişme olmaması gerekir. Değişiklikten sonra ihracata yönelik payda bir artış beklendiğine göre serbest bölgelerin gelirlerinde bir azalma olacağı muhakkaktır.

Serbest bölgeden ihracat yapanlar açısından, hammadde ithalinde ödenen ücrette yapılan indirim oranında maliyetlerde bir düzelme ve rekabet gücünde bir iyileşme olacaktır. Ancak bu yöntem rekabetin iyileştirilmesinde çok sağlıklı bir yöntem olarak görülmemelidir.

Serbest bölgeden yapılan ihracatta da ithalata bağımlı hale gelmenin sıkıntıları döviz sıkıntısına girilen bir dönemde bu düzenleme ile aşılmaya çalışılmaktadır. Hükümet ihracatımızı ithalata bağımlı hale getiren bu gidişin önüne geçecek esas düzenlemeler üzerinde kafa yormalıdır.

Yukarıda açıklanan gerekçelere dayanarak komisyonun çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Genel Kurulun bilgisine saygıyla sunulur.

Harun Öztürk

İzmir

ADALET VE KALKINMA PARTİSİ GRUP
BAŞKANVEKİLİ KAYSERİ MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA ELİTAŞ VE ANKARA MİLLET-
VEKİLİ REHA DENEMEÇ'İN TEKLİFİ

**SERBEST BÖLGELER KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun 11.4.2007 tarih ve 5623 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile değişik 7'nci maddesinin 1'nci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yurt dışından bölgeye getirilen malların CIF değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 1; bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 9 oranında ödenecek ücretler,”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinden 3 (üç) ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**SERBEST BÖLGELER KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun değişik 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b)Yurt dışından bölgeye getirilen malların CIF değeri üzerinden binde 1 ve bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden binde 9 oranında, peşin olarak ödenecek ücretler,”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

